

VASVÁRMEGYE

KLÓFIKÉTESI ÁR:

Egész évre ... K 24— | Negyedévre ... K 6—
Félévre ... " 12— | Egy hére ... " 3—
KÖZES SZÁM ÁRA 10 FILLER.

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szombathely, Kossuth Lajos-utca 6. szám.
Telefon 177.

KEDVEZMÉNYES KLÓFIKÉTESI ÁR

KLÓFIKÉTESI ÁR: Egész évre ... K 18— | Negyedévre ... K 4—
Félévre ... " 9— | Egy hére ... " 3—

Felső-szopori Szily János püspök

emlékszobrának leleplezési ünnepélyére.

Irta: Egerváry Miklós.

Berzsenyi
Dániel
Könyvtár

Nagy ünnepet ül ma városunk és vármegyénk egyaránt: a Szily János első megyés püspökünk emlékszobra leleplezésének nagy örömműnnepét. — Szombathely r. t. városunk, Vasvármegyének székvárosa mindig nagy hálával szokott viseltetni nagyjait iránt, de Szily püspök emlékével szemben egészen kimeríti hálaérzelmeinek manifestációjára szolgáló, ezidő szerint rendelkezésére álló forrásait, v. m. A szobor-leleplezési ünnepélyre f. é. szeptember 5-ike levén kitűzve, mindenekelőtt a már előbb magyar nemzeti trikolorban pompázó város nagy ünnepe d. e. fél 10 órakor a vármegyeház nagytermében tartandó diszgyűléssel veszi kezdetét. Ezután Kiskos István a Szily szobornak általa megírt történetét olvassa fel. Innen a közönség ünnepi szentmi ére vonul, a melyet megyés püspök ur celebrál. Mely után a közönség a szoborhoz halad. Itt enekli a dalárda a szózatot. Ennek megtörtéttével ünnepélyes leleplezési beszédet tart dr. Tóth József apát-kanonok, mely után következik ünnepi költemény, irta és elmondja Ehen Gyula, ezt követi a szobornak a bizottság elnöke által a város polgármesterének leendő átadása. Befejezésül a dalárda a himnust énekli. Kedvezőtlen idő esetén az egész ünnepély a vármegyeház nagytermében folyik le.

Ezután szeretett és igen tisztelt püspökünk, hogy az ünnepet még nagyobbá és elfelejtetlenebbé tegye, diszebedet ad az általa meghívandó száz vendégnek. Ez a fé-

nyes emlékünnepe oly nagy, oly impozáns, oly emlékezetes, hogy ehhez hasonlót nem tud felmutatni Szombathely város története. A leleplezésre meghivattak Vas- és Zalavármegyék főispánjai, törvényhatóságai, az esperesi kerületek papsága, a helybeli hitfelekezetek, Zalaegerszeg város, a helyb. egyesületek saját zászlóik alatt; ezeken kívül Felső-szopor előjárósága stb.

Azt mondja a latin: „Quod dif fertur, non auf fertur” ami nyulik, az nem mulik és ez valódi igazság. Ezen emlékszobor felállítására is több mint négy emberöltőn nyulott, de el nem mulott, — az elhuzódás nem a mi hálatartozásunk leovásának vétkes halogatása, hanem az emberek, társadalmak és testületek escelekedeteit irányító nagy hatalomnak; a végzetes sorsnak döntése; azért, hogy nagy egyházfejedelem remek alkotásaiddal tervezett, városunk haladása, fejlődése és nagysága hosszú processusának a befejezéshez és szent óhajod szerint való felvirágzásához közeledő stádiumában — amidőn már a szent igéd testté lön, — most emeltessék fel világra-szólo nagy alkotásaid közt, a most is mindig gyönyörű szentegyházaddal szemben — városunk és vármegyénk örök hálaemléke jeléül — a te megdicsőült és ércebe öntött alakodat ábrázoló emlékszobor, hogy azt és alkotásaidat is a mai nagy és nevezetes ünnepen megkoszorozni szerencsések lehessünk.

Hogy ezen nagy ünnepünk még maradandóbb emléket biztosítson

legfőképp az utókor számára, most álljanak elő a szeretet, tisztelet, kegyelet és hódolat tanítómesterei: a hála érzelmeivel telített nemes szivek, hadd csorduljanak ki azok és képezzenek egy érzésben gazdag tisztító áradatot, a melyben fürdjenek meg mindazok szivei is, a kik talán nem mindenben értenek egyet és éreznek együtt velünk, — hogy így megyénk és városunk — különösen e nagy napon, a szent hála nagy ünnepén — szívben, léleken és érzületben, minden vallásfelekezeti és politikai pártkülömbőség nélkül — egyek lehessünk, együtt örvendhessünk és együtt róhassuk le mély hálánkat az egyház azon nagy fejedelmének drága emléke iránt, a ki városunk és vármegyénk leendő nagyságának alapjait, szintén vallásfelekezeti és politikai pártkülömbőség nélkül — öröknevezetességu — országra-szólo gyönyörű alkotásaival megvetni kegyes vala.

Hadd legyen az követésre méltó példája az egyházfejedelmi bőkezűségnek, a főpásztori — mindenkit hálára kötelező — páratlan szeretetnek, századokra kiható bölcs előrelátásnak, a népet boldogító azon egyházfejedelmi magasztos hivatás legfényesebben való betöltésének, a melyekért a nagy nyáj kegyes főpásztora drága emlékének örökös hálával adósa marad. — Mert eféle megszámlálhatlan nagy adósságnak a mély hála érzetével legfeljebb csak kamatait lehet leróni, de magát a nagy töketartozást lefizetni nem lehet soha. Mert

Frischmán Elek és Társa, Szombathely, Király-utca 11. szám.

Az eredeti Svédországi Bollinder nyersolajmotorok egyedülárúsítói.

Állandó nyersolaj raktáron. 10 évig terjedhető részletfizetés. Minden konkurrenciát kizáró ár és minőség, azonnali szállítás.

Garnitúrákra csereüzletek köftetnek.

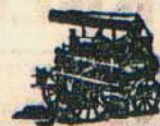
Benzin és nyersolajmotorok.

Teljes locomobilos cséplőkészletek.

Használt és jól javított cséplőkészletek.

Mindennemű

gazdasági gépek és műszaki cikkek.

igaz ugyan — hála az Égnek — hogy mindig voltak nagyjaink — és vannak most is — akik országos nagy-sulyu befolyásaik és alkotásaik áldásait városunk és vármegyénk haladása, fokozatos fejlődése és célba-vett nagyságának mentől előbb való biztos elérése érdekeire szentelik; de igaz ám az is, hogy szilárd, maradandó alkotásokat, a melyek a jövő esetleges viharaival szemben is örökké fennmaradjanak, csak a már megvetett rendithetetlen alapokon lehetett és lehet elérnünk.

A minő páratlan nagy szeretettel boldogítottad főpásztori nyájadat áldott lelkű egyházfejedelem! oly rajongásig szeretünk mi is Téged! még hamvaiddban is és mély tisztelettel vagyunk drága emléked iránt. Általunk féltékenyen megőrzött szellemed irányadója vallás-erkölcsi életünknek, keresztényi kötelességeink teljesítésének és hazaszeretetünknek egyaránt.

Ércebe öntött, köztisztelést parancsoló nagyjelentőségű alakodra ha feltekintünk s látjuk azt, világra szóló, mindig — még a jövő századokban is a maguk gyönyörűségeikben pompázó alkotásaidat, fel lobog keblünkben az öröm tüze, hogy Téged halhatatlan emlékü egyházfejedelem! magunkénak vallhatni nem csak boldogok voltunk a múltban, de boldogok vagyunk a jelenben és leszünk mindig a végtelen jövőben is.

Szép alkotásaidat még gyönyörűbbé teszi nagy alkotójuknak azokon diszelve nagy neve, a melyet azokról sem a viszontagságos idők, sem az esetleges gonosz akaratnak szentségtelen keze le nem törölhetik soha.

Csodáljuk a nagy jós és látnoki tehetségedet, hogy bele láttál a végtelen nagy jövőbe és tudtad, mikre van szüksége városunknak, hogy egykoron multhatlanul, mint haladó város, fejletté, naggyá lehessen és oly colossális, monumentális, oly remek stilben templomot, püspöki palotát és papnövelde emeltél városunk örökös díszére. amelyekhez hasonlókat nem léteznek hazánkban és amelyek — bármennyire fejlődnek is a műépítészeti technikája — még századok múlva is gyönyörűek, korszerűek és csodaszépek maradnak.

Bár városunk haladása és szép fejlődésének általad letett szilárd alapjára nem volt nehéz az alkotás, de mégis, hogy ennyire fejlődhetett városunk, úgy vagyunk meg-

győződve, hogy még a tulvilágon is pártoltad hathatós befolyásoddal érdekeinket és csak is ez tette lehetővé legfőképen, hogy az általad letett alapon — Isten segítségével — városunk már igen szépen fejlődik.

Csak Te most, páratlan jóságod örökké fejn maradó emlékének nagy örömnepén — ha bár rövid időre — támadhatnál fel hamvaiddból és repülhetnél ide, közénk, láthatnád a nagy örömaradatot, amelyben hálás szívű városunk és vármegyénk uszik; — láthatnád városunk szokatlan nagy tömegű ünneplő közönségét, mely ércebe öntött drága alakodat körülvéve, örömkönyvekben tör ki s mély tisztelettel és hálával adózik még drága emlékednek is; — láthatnád gyönyörű alkotásaidat, amelyek eredeti nagyszerűségük és szépségükből mit sem veszének, hanem még mindig díszei és örökké is azok maradnak szépen fejlődő városunknak, — láthatnád a nagy fényt, a mely haladó városunkat beragyogja és hálaünnepünket a legnagyobb fokra emeli, — láthatnád, hogy mi rajongva egész az imáadásig tiszteljük emlékedet is.

De hogy is ne tisztelnénk, hiszen a keresztény vallás szent háromságának: a hit, remény és szeretetnek Te voltál városunk és vármegyénkben a legelső püspöke, a ki szent áldásaidban és buzgó imáidban gyakran érintkezésbe hoztad nyájadat a jó Istennel. — A jobb jövő reményének szent érzelmeivel Te telítetted be sziveinket és a szeretet szent igéjét önmagadban testesítettél meg — legfőképen az által, hogy nagy, szép és gazdag hagyatékodat az Isten dicsőségére, nagy nyájad, városunk és vármegyénknek pedig javára hagytad hátra magad után, hogy ezek haladása és fejlődésének az képezze szilárd alapját.

A Te nemes szived, áldott lelkületed és fényes tehetséged, ezen hármasság nagy hatalommal vértetett teljes lelki nyugodtsággal elmondhattad magadról: „Et si fractus illabatur orbis, in pyramidum ferient me ruinae“, ha az egész világ összeroskadjon is, engem a romok érintetlenül találhatnak.

De sajnos, óhajunk nem valósul meg és csak dicső és drága emléked leszen közöttünk, Téged pedig majd a tulvilágon fognak felkeresni azok, a kik földi küzdelmeik kipihenését és örök nyugalmaikat ott

óhajtják elérni. — Majd azoktól nagy emlékünneped minden mozanatáról, de különösen mély hálnkról fogsz értesítést nyerni, amely a maga egészében gyönyörködtető örömet fog szerezni a Te páratlan nemes szivednek.

Már a kilenczedik püspök: Dr. István Vilmos töl egyházfejedelmi trónusodon, mindannyit szerette és végtelenül tisztelte, úgy tiszteli ma is a főpásztori nyáj, de mégis főpásztori utódaidra Te löveled és árasztod fény sugaraidat. Te voltál és Te vagy szellemed és emlékedben is azok büszkesége és koronája, a kik drága szellemedtől nem ritkán kértek tanácsot és nyerték is, a melynek figyelembe-vételével nagy könnyebbséggel végeztek sok fontos ügyekben. A mostani megyés püspökünk azonban legszerencsésebb utódaid között, mert ő az a boldog, a kinek egyházfejedelemsége alatt a több ideig elhuzódott emlékszobrod — közörműnkre — felállítva lön.

De ezen örökké nevezetes hálaünnepen nem elég csak a nagy egyházfejedelem megszentelt emléke előtt hála-érzelmeinkkel leborulnunk, hanem kell, hogy hálás szívvel emlékezzünk meg a mi elfelejtethetetlen emlékü kedves Királyasszonyunkról: Mária Terézia apostoli királynénkről is, aki a szombathelyi püspöki megyét nemcsak megalapította, hanem annak első kormányzójává, első püspökévé felsőszopori Szily János tinini püspököt, Szent Bőláról ezimzett győri prépost és kanonokot nevezte ki és az által mig egyrészt nagy emberismeretét és szerencsés tapasztalatát kinevezését documentálni méltóztatott, — másrészt az újból alapított püspök-megyét oly maradandó nagy kincsessel áldotta meg, oly nagy egyházfejedelemmel gazdagította, a kinél — azon időben — nevezetesebbet és bőkezű tettekben nagyobbbat nem mutathat fel a magyar történelem; — legyen emléke szent, áldott és örökké fennmaradó a drága jó királynénknak; emlékezzünk meg róla mély hálával és tegyük, hogy utódink is kövessék őseik szent példáját.

És most, mielőtt a Szily emlékszóbor leleplezési ünnepélyére irt cikkünket befejeznök, térjünk ismét vissza az emlékszóborhoz, tisztelt közönség! és kérdezzük önmagunktól: ugyan mit jelent ezen emlékszóbor? — Jelenti a mi mély hálnkat városunk legnagyobb jölte-

KNEBEL JENŐ CS. ÉS KIR. UDV. FÉNYKÉPÉSZ **SZOMBATHELY**

ERSZÉBET KIRALYNÉ-UTCZA 24. SZAM.

Telefon 196. szam.

Telefon 196. szam.

Készül mindenféle kivitelű fényképek, festmények, olaj-, pastell-, aquarell-, bármely régi kép után is.

Meghívásra vidéken is elkészítünk fényképeket, arcképeket vagy csoportfényképeket.

vője iránt, a melyet eddigelé csak belsőleg éreztünk, de a melyet most külsőleg is kifejezésre juttatunk, legfőképen azért, hogy tanuljanak hazánk reményei, a mi utódaink, őseiktől és kövessék azok nemesség példáját nagyjaik iránt.

De jelenti azon egyetértést is, melyet a haladó és fejlődő Szombathely városában gyakran előfordulni szokott különböző közczélú anyagi segély-gyűjtéssel és adókkal bár túlterhelve a nép, még sem tagadta meg, hanem örömmel adta oda filléreit a szoboralaphoz; s így lön a szobor megalkothatása is, mert azt mondja a latin: „Concordia res parvae crescunt, discordia per saepe maximae dilabuntur.“ (Az egyetértés a kis dolgokból is nagyokat alkot, míg az egyet nem értés leggyakrabban a legnagyobb dolgokat is megsemmisíti.) A szombathelyi egyházmegye papsága, Vasvármegye és Szombathely város közönsége, a nép filléréivel támogatva, tehát egyetértéssel emelték a mai napon leleplezett emlék-szobrot.

Bár csak hazánkban országszerte minden szépben, jóban, nemesben, de legkiváltképen hazaszeretében is egyetértésre juthatnánk, okvetlenül bekövetkeznék óhajunk, lenne független nagy Magyarország, nagy magyar állam és nagy magyar nemzeti nagyság és hazánk beut

oly erős és kint oly hatalmas lenne, hogy a latin közmondás szerint: „reque portae inferi praevalerent ad eam“ magyarul: hogy a pokol kapui sem tudnának rajta győzedelmeskedni.

Most pedig befejezésül — ne hogy a megbocsáthatlan halátlanság bünébe keveredjem, — a melytől tapasztalás szerint sajnos! sokan nem irtóznak, de a melyet én kikerülni mindig szerencsés valék, — gondolatban térdre borulva a Szent Isten színe világa előtt, hálás köszönetet mondok neki, hogy a 83-ik életévemet megérem engedte, hogy lételem alkonyán is annyi szellemi képességgel és testi erővel megáldani kegyes vala, miszerint mint a Szily szoborbizottság egyik tagja, azon szoborügyben sem kerültem a munkát, hanem kerestem, hogy nemes feladatomban buzgón — és hála az égnek! sikeresen — teljesíthetem; a mire büszke vagyok és maradok koporsóm bezártáig. — És engem soha sem vezetett a dicőség. úgy most sem, csak a kötelességérzet és a nemes ambitio. — Azt hiszem, engem bárki sem fog köztudomású tevékenységemben félreérteni. — Ismételve az egek urának mély hálámát, egész lelki nyugalommal és azzal végzem cikemet: Dixi et salvavi animam meam.

Negyvenezer korona deficit.

Kész a pótköltségvetés.

A városi háztartások réme, a deficit már nemcsak fenyegeti Szombathely városi háztartását, hanem a maga teljes valóságában itt van. Amitől mindenki tartott és mindenki félt, bekövetkezett, komoly és szomorú valóság lett, hogy ez az év megint a deficit éve. A deficit jegyében indult neki a város az esztendőnek és amikor a néhai való Nyul Lajos a feltámadás napján maga kereste és találta meg a halált, nyilvánvaló volt, hogy amint ő nem találta meg számadását, és leszámolt az élettel, ebben az évben az is elmerül a deficit fenyegető áradatában, aki nyomdokába lép.

Meglepetést tehát nem kelthet az a híradásunk, hogy a háztartás mérlege deficitel zárul. Ez az idegen szó, melynek megfelelő magyar kifejezését ne keressük, nem hangzik idegenül Szombathelyen, a hol már szinte már megszokott dolog a deficit. Ami feltűnő és kellemetlen, az nem is deficit ténye, hanem a nagysága. A városi terhek teljes súlylyal nehezdednek már a dolgozó polgárságra, mely szinte megroppan a nagy terhek súlya alatt. A vezetőség filozófusi télen-sége kizár vagy megakadályoz minden okos városfejlesztést, a polgárság hiába kutat új kereseti források után, ezek nem szaporodnak, sőt inkább kiapadnak, mint a város egyéb forrásai.

Nem az a baj, hogy egy városban nagy a pótdadó. Száz százalék pótdadót is kibír az a polgárság, melynek vezetői ismerik a városfejlesztés elveit, mely új kereseti forrásokhoz jut. Százszor és ezer-szer elmondtuk már, hogy egy város fejlesztése azonos az ipar és kereskedelem fejlesztésével. De kérdezzük, történik-e

Nauheim.

A múlt század nyolcvanas éveiben új irány tört magának utat a szívbetegségek gyógyításában, amelynek első apostolai, Beneke és Schott, nauheimi orvosok tapasztalati tényekre támaszkodva, a fizikai gyógykezelés elvét hangoztatták és elvitázhatatlan sikereikkel nemcsak a szenvedő emberiségben ébresztettek jogos reményeket, hanem az orvosi világ figyelmét is csakhamar magukra vonták. Régebben bizonyos fatalizmussal játszották az orvosok a szívhajosokkal a földi gondviselés szerepét; a betegséget mesteri éleslátással felismerték, a kórismét bámulatos szabatossággal megállapították s aztán, mint aki dolgát jól végezte, a baj gyógyíthatatlan voltának tudatának szinte ölbe tett kézzel nézték a lassu pusztulás, vagy hirtelen kilobbanás szomorú jeleneit. Eppen egy magyar orvos, Stiller Bertalan, fakadt ki az ellen, hogy egyesek, ha a szív vizsgálatánál valami kis zörejt halálnak, egyszerre nagyképu pózba vágják magukat és nagyban meghúzzák a lélekharangot.

A kutató emberi szellem azonban nem

tudott belenyugodni e vigasztalan felfogásba; a szerencsével felvetett eszmében rejlő igazság hódított, lelkes tanítványok sokasága lépett az immár kidölt mesterek helyébe, akik gondos tanulmányokkal töltötték ki az új rendszer hézagait s ma már a nauheimi iskola lobogója diadalmasan lengedez a szegény kis német kincstári sósfürdő, melynek alig volt egyéb nevezetessége, mint az a márványba vésett tény, hogy a vaskancellár 1859-ben a nyár egy részét itt töltötte, ez idő szerint a szívbetegek világhírű bucsujárhelye. Érdekes, hogy amíg a tözsomszéd-ságában levő Hamburgnak, a mulatók fürdőjének látogatottsága a játékbank betil-lása után felnyíre apadt le s mindmáig alig emelkedik, addig Nauheim, a szenvedők fürdője, ép ez időtájt szédületes arányokban fejlődött s állandó vendégeinek száma tavaly már 30 ezeret meghaladta. A világ minden részéből sereglenek ide a gyógyulni vágyók, első sorban maguk a németek, feltűnő nagy számban az oroszok s természetesen az angolok és az amerikaiak; magyar a múlt évben 163 fordult meg itt s most is csak elvéve zendül meg itt-ott a honi szó. E népes

nemzetközi társaság külső fiziognómiája is elárulja, hogy Nauheim a betegek fürhelye; tépelődő gond és kétes remény árnyéka borong az arcokon, egyikén-másikon a halálsejteleme sápadt melankóliája, gyakran látok embereket, akik félreesőbb padokon az órák kezökben tartva érverésüket számlálgatják, az éttermek csöndesek, se bor, se árpálé nem áll az asztalon, fali táblák a coffeinmentes kávé, a pomrill, az almabor, a szesz nélküli perplexsör, az Esmarch-féle üdítő ital dicsőségét hirdetik, jóízű, szívből jövő nevetést ritkán hallani.

Maga a város egy elegáns, a modern élet minden vívmányával és kényelmével felruházott szállótelep, többnyire háromemeletes palotákkal és változatos stílu, előkelő izlésű, virágos kertektől övezett villákkal; kész öröm látni, hogy Nauheimnek egyáltalán uralkodó ornamentikája az élő virág, ablakpárkányos erkélyeken, tornácokon, interieurokban és köztereken, mindenütt ez illatos poézise mosolyog felénk, mely oly kedves s oly hervatag, mint akár az élet.

A főutca hosszában a pompás park-allee húzódik végig, a melynek százados

RÓTH BANKHÁZ BUDAPEST.

Bank-központunk:
VI. Váci-körút 45. szám.
(Bankpalota.)

Telefon 92-25. (interurban.)
Díjtalanul nyújtunk hárki-
nek szakszerű felvilágosítást.
Valasztháycok minden-
kor mellékelendő.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3%—3 1/2%—4%—4 1/2%-os kamatra készpénzben.
Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi b. táblázásra 5—15 évre 5%-al, azo leg 5 1/2%-al.
Személy- és tárcaváltóhitelet p. orosz és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2 1/2—10 évi időtartamra.
Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezessé-
é-életbiztosítás nélkül. Ugyanezek nyújtására is.
Értékpapírokra, vidéki pénzüzetetek és vállalatok részvényeire értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett. Tözsdemegbizásokat a budapesti és külföldi tözsdeken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk mindenkor eredménynyel; az árfolyamokat naponta díjtalanul közöljük.
Konvertálunk bármely beföldi pénzüzetet által nyújtott jelzálogos-, törlesztéses-, személyi- és váltókölcsönt. — Minden-nemű bel- és külföldi értékpapirt napi árfolyamon vesszünk és eladunk. Pénzügyi számba vágó minden realis ügyletet a legnagyobb pénzesopertoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le. ●●● Bankházunk képviselőre megbízható egyéneket felvesszünk.